

УДК 341.6
DOI 10.32782/2523-4269-2023-85-13-17

Марусяк Олександр Васильович,

доктор філософії з галузі «Право»
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4113-0624>

СПРАВА ПРО ЗВИНУВАЧЕННЯ В ГЕНОЦИДІ: ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАЯВИ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО СУДУ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Статтю присвячено юридичному аналізу заяви України до Міжнародного суду справедливості, поданої 26 лютого 2022 року, про відкриття провадження проти Російської Федерації (РФ) щодо наявності спору в контексті тлумачення, застосування та виконання Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року (Конвенції про геноцид). Розглянуто юридичну аргументацію України щодо твердження про наявність між нею та РФ спору щодо тлумачення, застосування та виконання Конвенції про геноцид на підставі застосування системного підходу до статей I, III та IX цієї Конвенції. Наголошено на неправдивості звинувачень України в актах геноциду в Донецькій та Луганській областях. Доведено, що РФ використала неправдиве звинувачення в геноциді як підставу для виправдання своєї агресії проти України: спочатку РФ визнала так звані Донецьку Народну Республіку та Луганську Народну Республіку, а потім розпочала проти України так звану спеціальну воєнну операцію з метою покарання України за акти геноциду, яких насправді не було, та запобігання «імовірному» геноциду в майбутньому. У статті підкреслено, що спір між Україною та РФ щодо тлумачення, застосування та виконання Конвенції про геноцид у контексті звинувачення в геноциді є першою справою такого роду в історії Міжнародного суду справедливості.

Ключові слова: Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року, Конвенція про геноцид, геноцид, звинувачення в геноциді, Міжнародний суд справедливості, спір щодо тлумачення, застосування та виконання міжнародного договору, Україна, Російська Федерація (РФ).

Постановка проблеми. 26 лютого 2022 року Україна звернулася до Міжнародного суду справедливості (International Court of Justice / ICJ) – головного судового органу Організації Об'єднаних Націй, який розташований у м. Гаазі (Нідерланди) – із заявою про відкриття провадження (application instituting proceedings) проти Російської Федерації (РФ) [4] щодо наявності спору стосовно тлумачення, застосування та виконання Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року (далі – Конвенція про геноцид) [2], а також із клопотанням щодо застосування тимчасових заходів у цій справі [7]. Це вже друге провадження в ICJ проти РФ на підставі заяви України (справа № 182 у загальному списку проваджень Суду), оскільки 16 січня 2017 р. Україна вже зверталася до цього Суду щодо порушення РФ Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму (ICSFT) та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (CERD) (справа № 166 у загальному списку) [5]. Провадження, відкрите у 2022 році, є унікальним для ICJ, оскільки це перша справа, предмет якої стосується насамперед спору про звинувачення в геноциді (allegations of genocide), а не про наявність чи відсутність безпосереднього скоєного акту (скоєних актів) геноциду. Про це наголошувалося в супровідному листі до цієї заяви, підписаному Міністром закордонних справ України 26 лютого 2022 року: «Оскільки спір,

який розглядається, стосується неправдивості звинувачень у геноциді та незаконних заходів, які були вжиті на підставі таких неправдивих звинувачень, Україна вважає важливим, щоб в офіційній назві цієї справи було посилання на «звинувачення» [4, с. 2–3].

Станом на сьогодні важко спрогнозувати, які саме наслідки із зовнішньополітичного погляду матиме перебіг та результат цього провадження, але можна однозначно припустити, що ця справа в будь-якому разі вплине на розвиток доктрини міжнародного публічного права. Зокрема, вона однозначно збагатить практику тлумачення, застосування та виконання Конвенції про геноцид, а також матиме наслідки для розвитку доктрини щодо застосування сили в міжнародному праві (у контексті Конвенції про геноцид чи поза нею). Також ця справа потенційно впливатиме на дослідження геноциду в соціальному та гуманітарному вимірах (genocide studies).

З огляду на все вищесказане, виникає потреба в проведеному детальному академічному дослідженні цього провадження. І таке дослідження доцільно розпочати з аналізу документа, який започаткував відповідне провадження, а саме – із заяви України про відкриття провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Парадоксально, але щодо цього провадження станом на сьогодні написано відносно небагато наукових

та науково-популярних робіт. Окремі аспекти цієї справи досліджували такі науковці: Алока Ванігасурія (Aloka Wanigasuriya), Чимен Кейтнер (Chimène Keitner), Антон Кориневич (Агент України в ІСЖ у цій справі), Тимур Короткий, Ірина Марчук, Марко Мілановіч (Marko Milanović), Ендрю Сенджер (Andrew Sanger), Зої Татарські (Zoe Tatarsky), Захар Тропін та ін. Крім того, цю справу не обділили увагою українські журналісти, зокрема, Ірина Назарчук («Юридична газета») та Сергій Сидоренко («Європейська правда») написали низку публіцистичних оглядів про це провадження. Автор цієї статті також не оминув увагою це провадження в минулому році, написавши невеликий публіцистичний текст про цю справу наступного дня після того, як заяву України офіційно опублікували на вебсайті ІСЖ [1].

Мета статті – розкрити зміст заяви України від 26 лютого 2022 року [4] та проаналізувати відповідну юридичну аргументацію, яка в ній міститься. У цій статті не досліджується зміст клопотання України щодо застосування тимчасових заходів (request for the indication of provisional measures) [7], оскільки такий аналіз доцільно провести в межах окремого дослідження.

Джерельною базою цього дослідження є текст заяви англійською мовою про відкриття провадження в справі *Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти Російської Федерації) / Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation)*, поданої Україною до ІСЖ, зареєстрованої Секретарем (Registrar) Суду 26 лютого 2022 року та офіційно опублікованої на вебсайті ІСЖ наступного дня [4]. Текст заяви України французькою мовою аналізувався виключно для зіставлення окремих юридичних термінів, коли виникала така потреба.

Виклад основного матеріалу.

1. Подання Україною заяви про відкриття провадження в ІСЖ. Письмова заява (requête / application) про відкриття провадження подається на ім'я Секретаря ІСЖ і є одним зі способів (інший – спеціальна угода), за допомогою яких держава може розпочати спірне судове провадження (contentious proceedings) в ІСЖ. У публіцистиці цей документ часто називають «позовом», однак, зважаючи на специфіку діяльності ІСЖ, у науковій літературі було б доцільніше використовувати слово «заява» (або «запит»), оскільки воно точніше передає сенс оригінального терміна. А оскільки офіційними мовами ІСЖ є французька та англійська (і саме в такій послідовності вони названі в статті 39 (1) Статуту ІСЖ [11]), то така заява подається до ІСЖ французькою і/або англійською мовами.

Україна підготувала заяву про відкриття провадження у справі щодо звинувачення в геноциді в рекордно стислий строк: повномасштабне вторгнення РФ розпочалося вранці 24 лютого, а ввечері 26 лютого заяву вже було зареєстровано в ІСЖ. Це невеликий за обсягом документ [4], який у фінальному варіанті, опублікованому на офіційному вебсайті ІСЖ, має загальний обсяг 10 сторінок (з титульною сторінкою та супровідними документами) кожною з офіційних мов ІСЖ. Для порівняння: попередня заява України від 16 січня 2017 року щодо порушення Росією ІСФТ та СЕРД була загальним обсягом 50 сторінок [5]. Заява супроводжувалася офіційним листом Міністра закордонних справ України, згаданим вище [4, с. 2–3], та коротким документом із засвідчувальним написом Агента України

щодо справжності копії оригінальної заяви [4, с. 2–3]. Сама ж заява містить такі структурні елементи: «Вступ» (пара. 1–3), «Юрисдикція Суду» (пара. 4–12), «Факти» (пара. 13–25), «Правові підстави для вимог України» (пара. 26–29), «Вимоги»¹ (пара. 30), «Суддя *ad hoc*» (пара. 31), «Збереження прав» (пара. 32), «Призначення Агента та Співагента» (пара. 33–34) та адреса Посольства України в Королівстві Нідерланди для офіційного листування з ІСЖ (пара. 35).

Україна визначила Антона Кориневича, Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим (на момент подання заяви), як Агента України (пара. 33) та Оксану Золотарьову, директора Департаменту міжнародного права Міністерства закордонних справ України, як Співагента України (пара. 34). Агент і Співагент були визначені для подання цієї заяви, а також для представництва інтересів України в провадженні щодо її розгляду.

До заяви також додавався окремий процесуальний документ – клопотання України щодо застосування тимчасових заходів на семи сторінках [7]. Цікаво, що в першому реченні цього клопотання помилково зазначено іншу дату подання вищезгаданої заяви – 25 лютого 2022 року, хоча в самій заяві [4] та на останній сторінці клопотання [7] вказано 26 лютого. У пресрелізі ІСЖ № 2022/4 від 27 лютого 2022 року також зазначається, що заява й клопотання України були подані до ІСЖ 26 лютого 2022 року [8].

2. Передумови для звернення України до ІСЖ. Україна та РФ є членами ООН, а отже, учасниками Статуту Суду (Statute of the International Court of Justice), який є невід'ємною частиною Статуту ООН (Charter of the United Nations). Відповідно до статті 36 (1) Статуту Суду [11], юрисдикція ІСЖ містить усі питання, спеціально передбачені в чинних договорах і конвенціях. Стаття IX Конвенції про геноцид [2] передбачає, що спори між Договірними Сторонами щодо тлумачення, застосування чи виконання цієї Конвенції, включно зі спорами щодо відповідальності тієї чи тієї держави за здійснення геноциду чи одного з інших перерахованих діянь у статті III (геноцид; змова з метою здійснення геноциду; пряме й публічне підбурювання до здійснення геноциду; замах на здійснення геноциду; співучасть у геноциді) передаються на розгляд ІСЖ на вимогу кожної зі сторін спору. І РФ, і Україна є учасниками цієї Конвенції в порядку правонаступництва від СРСР та Української РСР: СРСР підписав Конвенцію 16 грудня 1949 р. і ратифікував 3 травня 1954 року; УРСР – 16 грудня 1949 р. та 15 листопада 1954 р. відповідно [3]. А тому, з огляду на вищесказане, Україна дійсно має можливість звернутися із заявою до ІСЖ щодо наявності спору між нею та РФ щодо тлумачення, застосування чи виконання Конвенції про геноцид (пара. 7, 11).

3. Предмет спору. Відповідно до статті I Конвенції про геноцид [2], Договірні Сторони підтверджують, що геноцид незалежно від того, чи відбувається він у мирний, чи воєнний час, є злочином, що порушує міжнародне право і проти якого вони зобов'язуються вживати заходів щодо його запобігання та покарання. Стаття II цієї Конвенції визначає, що під геноцидом розуміють дії, вчинені з наміром знищити, повністю або частково, будь-яку національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку: а) убивство членів такої групи; б) заповідання серйозних тілесних ушкоджень чи розумового

¹ В оригіналі «relief sought» / «remèdes sollicités» – вимоги, які заявляються до суду стороною спору.

розладу членам такої групи; с) навмисне створення для такої групи таких життєвих умов, що розраховані на її повне чи часткове фізичне знищення; d) заходи, спрямовані на запобігання дітонародження в такій групі; е) насильницьке передавання дітей з однієї групи в іншу.

Застосовуючи системний підхід до статей I, III та IX Конвенції про геноцид, Україна вважає, що між нею та РФ є спір щодо тлумачення, застосування та виконання цієї Конвенції: РФ неправдиво стверджує, що в Донецькій та Луганській областях України мали місце акти геноциду, скоєні Україною, тоді як Україна категорично заперечує будь-які звинувачення такого роду (para. 2, 3, 7–11, 21). Для підтвердження тези про неправдиве звинувачення України в геноциді в заяві наводять витяги з пропагандистських промов Президента РФ від 21 лютого 2022 року та 24 лютого 2022 року, виступу Постійного представника РФ у Раді Безпеки ООН від 23 лютого 2022 року, пресконференції Міністра закордонних справ РФ від 25 лютого 2022 року, інтерв'ю Посла РФ в Європейському Союзі від 25 лютого 2022 року (para. 8, 18, 20). Для підтвердження своєї позиції Україна про відсутність актів геноциду на території України посилалася на звіти Управління Верховного комісара ООН із прав людини (OHCHR), які не містили будь-яких згадок про геноцид (para. 20, 21).

Отже, на підставі вищезазначених звинувачень, РФ спочатку визнала так звані Донецьку Народну Республіку (ДНР) та Луганську Народну Республіку (ЛНР) як незалежні держави, а потім оголосила та розпочала проти України так звану спеціальну воєнну операцію з метою запобігання «майбутнім» та покарання за «скоєні» акти геноциду, яких насправді не було (para. 19, 20). Насправді заявлена мета РФ щодо «денацифікації» України була прозорим приводом для неспровокованої агресивної війни проти України (para. 22), яка спричиняє серйозні та широкомасштабні порушення прав людини (para. 21, 22).

4. Аргументація України. Україна застосувала креативний підхід до тлумачення Конвенції про геноцид: оскільки обов'язок щодо запобігання ймовірному геноциду та покарання вже скоєного акту геноциду закріплений у статті I Конвенції [2], то Україна наголосила, що такий обов'язок має виконуватися добросовісно та без зловживань (para. 27). З огляду на це, жодна Договірна Сторона цієї Конвенції не може піддавати іншу Договірну Сторону протиправним діям, включно зі збройним нападом, особливо якщо такі дії засновані на абсолютно необґрунтованій та неправдивій заяві про запобігання геноциду та покарання за геноцид (para. 27). Дії РФ, на думку України, розмивають основне зобов'язання статті I Конвенції, підривають її об'єкт і мету, а також применшують урочистий характер зобов'язання Договірних Сторін щодо запобігання та покарання геноциду (para. 28). Тому декларування здійснення РФ заходів у формі «спеціальної воєнної операції», а також актів визнання «ДНР» та «ЛНР», заснованих на неправдивій заяві про геноцид, є несумісними з Конвенцією про геноцид та порушують права України (para. 26, 29).

З огляду на це, Україна вважає, що між нею та РФ виник спір щодо тлумачення та застосування Конвенції про геноцид, оскільки Україна та РФ дотримуються протилежних поглядів з щонайменше двох питань: 1) чи був геноцид вчинений в Україні; і 2) чи надає стаття I Конвенції правові підстави для застосування РФ військової сили проти України (para. 11).

Тому Україна і звернулася до ICJ, щоб довести, що РФ не має законних підстав для своїх дій в Україні та проти України з метою запобігання «імовірному» геноциду чи покарання за нього.

Ще коли заява України не було офіційно опубліковано, але в засобах масової інформації вже з'явилася інформація щодо заяви України про відкриття цього провадження, Марко Мілановіч, професор міжнародного публічного права школи права Університету Редінга (Reading School of Law), написав короткий науково-публіцистичний пост у своєму блозі щодо цього [9]. Науковець зазначив, що Україна може застосувати два підходи в цій справі. Перший підхід – якщо Україна просто звинуватить РФ у скоєнні геноциду на території України – він назвав «не надто розумним» (“the not-so-smart”), вочевидь, через складність доведення геноцидального умислу / наміру, а також потребу в збиранні та опрацюванні величезної доказової бази в таких справах. Другий підхід – якщо Україна юридично пов'яже факт маніпулювання Росією звинуваченнями в геноциді та факт застосування сили проти України як порушення Конвенції про геноцид – він назвав «дивовижно креативним; таким, що дійсно може спрацювати» (“the surprisingly-creative-it-might-actually-work”). Фактично так і сталося: Україна звинуватила РФ в тому, що остання для виправдання застосування сили проти України, використала неправдиві звинувачення щодо скоєння Україною геноциду. До цього жодна з держав-учасників Конвенції про геноцид не зверталася до ICJ саме з таким предметом спору.

Водночас важливо додати, що в заяві України все ж таки присутній натяк на інший предмет спору: Україна зазначила, що на підставі фактичних дій і заяв РФ виникає враження, що саме Росія (а не Україна) планує акти геноциду в Україні, навмисно вбиваючи та завдаючи тяжких тілесних ушкоджень представникам українського народу, – а це в сукупності з агресивною риторикою Президента РФ В. Путіна та інших російських високопосадовців, які послідовно заперечують саме існування українського народу (потенційний геноцидальний умисел / намір), утворює *actus reus* геноциду відповідно до статті II Конвенції (para. 24). Однак, вочевидь з тактичних міркувань, Україна поки що не акцентує уваги на цьому звинуваченні. Оскільки Україна має право доповнити та/або змінити подану заяву до ICJ, правові підстави своєї аргументації, а також заходи захисту, про які Україна просить ICJ (para. 32), не варто виключати й такого сценарію в майбутньому.

Цікаво, що після подання Україною цієї заяви, парламенти деяких держав (зокрема, Верховна Рада України) все-таки ухвалили політичні декларації щодо визнання дій РФ в Україні в процесі повномасштабного вторгнення 2022 року геноцидом українського народу, однак це питання потребує окремого наукового осмислення поза межами предмета цього дослідження, і поки що навряд чи буде суттєвим аргументом для ICJ.

5. Вимоги України до ICJ. У заяві від 26 лютого 2022 року Україна просить Суд:

1. Ухвалити рішення та офіційно заявити (adjudge and declare), що:

– всупереч звинуваченням РФ, жодних актів геноциду, визначених статтею III Конвенції про геноцид, не вчинялося в Донецькій та Луганській областях (para. 30(a));

– відповідно до Конвенції про геноцид РФ не може законно вживати будь-яких дій, спрямованих на запобігання або покарання ймовірного геноциду, в Україні або

проти неї на підставі своїх неправдивих заяв про геноцид у Луганській та Донецькій областях (para. 30(b));

– визнання РФ незалежності так званих ДНР та ЛНР 22 лютого 2022 року ґрунтується на неправдому звинуваченні в геноциді, – а для цього немає жодних юридичних підстав відповідно до Конвенції про геноцид (para. 30(c));

– «спеціальна воєнна операція», оголошена РФ 24 лютого 2022 року та яка проводиться нею після цієї дати, ґрунтується на неправдивій заяві про геноцид, – а для цього немає жодних юридичних підстав відповідно до Конвенції про геноцид (para. 30(d)).

2. Вимагати (require), щоб РФ надала запевнення та гарантії неповторення такої поведінки: РФ не вживатиме будь-яких неправомірних заходів в Україні та проти неї, включно з використанням сили, на підставі своєї неправдивої заяви про геноцид (para. 30(e)).

3. Постановити (order) повне відшкодування всієї шкоди, завданої РФ внаслідок будь-яких дій, вжитих нею на підставі неправдивих заяв про геноцид (para. 30(f)).

6. **Заява щодо судді ad hoc.** Оскільки серед персонального складу ICJ (15 суддів) не було судді, який би мав громадянство України, Україна відповідно до положень статті 31 (2) Статуту ICJ та статті 35 (1) Регламенту Суду (Rules of Court) [10] скористалася правом обрати суддю ad hoc (para. 31), який розглядатиме цю справу разом з іншими суддями як шістнадцятий суддя і братиме участь в усіх голосуваннях щодо ухвалення рішень ICJ. Таким суддею ad hoc став Ів Доде (Yves

Daudet) – професор-емерит міжнародного публічного права Університету Париж I Пантеон-Сорбонна (Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne) [6].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, заява України до ICJ від 26 лютого 2022 року про наявність спору між нею та РФ щодо тлумачення, застосування або виконання Конвенції про геноцид у розумінні статті IX цієї Конвенції відкрила нове провадження в ICJ. Україна, застосувавши креативний підхід до тлумачення Конвенції про геноцид, з одного боку, привернула увагу міжнародного співтовариства до наявних зловживань з боку РФ щодо використання геноцидної риторики для прикриття агресивної війни проти України, а з іншого – порушила важливі доктринальні питання щодо проблем застосування сили з метою реагування держав на гіпотетичний геноцид, які не отримали до сьогодні однозначної відповіді в теорії міжнародного права. Важко не погодитися з аргументацією України, що обов'язок запобігати геноциду та карати реальний геноцид дійсно закріплено в статті I Конвенції, і він має виконуватися добросовісно та без зловживань. Так само є очевидним той факт, що жодна держава не має право застосувати силу проти іншої держави, прикриваючись вигаданими звинуваченнями в геноциді. А майбутнє рішення ICJ у цьому провадженні неодмінно матиме велике значення для розвитку доктрини та практики тлумачення, застосування та виконання Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року.

Список використаних джерел

1. Марусяк О. Позов України проти РФ щодо геноциду у питаннях і відповідях. *Блоги LIGA.NET*, 28.02.2022 р. URL: <https://blog.liga.net/user/amarusiak/article/43652>. (дата звернення: 30.11.2023 р.).
2. *Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, 9 December 1948, United Nations, Treaty Series, vol. 78, p. 277.
3. *Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, Paris, 9 December 1948. United Nations Treaty Collections. URL: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-1&chapter=4&clang=_en (дата звернення: 30.11.2023 р.).
4. International Court of Justice, *Application Instituting Proceedings [Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 26 February 2022. URL: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-APP-01-00-BI.pdf> (дата звернення: 30.11.2023 р.).
5. International Court of Justice, *Application Instituting Proceedings [Application of the International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism and of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 16 January 2017. URL: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/166/166-20170116-APP-01-00-EN.pdf>. (дата звернення: 30.11.2023 р.).
6. International Court of Justice, *Current Judges ad hoc*. URL: <https://www.icj-cij.org/current-judges-ad-hoc>. (дата звернення: 30.11.2023 р.).
7. International Court of Justice, *Request for the indication of provisional measures [Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 26 February 2022. URL: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-WRI-01-00-EN.pdf> (дата звернення: 30.11.2023 р.).
8. International Court of Justice, *Ukraine institutes proceedings against the Russian Federation and requests the Court to indicate provisional measures*, Press release No. 2022/4 of 27 February 2022. URL: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-PRE-01-00-EN.pdf> (дата звернення: 30.11.2023 р.).
9. Milanovic M. Ukraine Files ICJ Claim against Russia. *EJIL:Talk! Blog of the European Journal of International Law*, 27.02.2022. URL: <https://www.ejiltalk.org/ukraine-files-icj-claim-against-russia/>. (дата звернення: 30.11.2023 р.).
10. Rules of Court, 14 April 1978. URL: <https://www.icj-cij.org/rules>. (дата звернення: 30.11.2023 р.).
11. Statute of the International Court of Justice, 26 June 1945. URL: <https://www.icj-cij.org/statute> (дата звернення: 30.11.2023 р.).

References

1. Marusiak, O. Pozov Ukrainy proty RF shchodo henotsydu u pytanniakh i vidpovidiakh [Lawsuit of Ukraine against the RF Regarding Genocide in Questions and Answers]. *LIGA.NET Blogs*, 28.02.2022. Retrieved from: <https://blog.liga.net/user/amarusiak/article/43652>. (accessed: 30.11.2023) [in Ukrainian]

2. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, 9 December 1948, *United Nations, Treaty Series*, vol. 78, p. 277.
3. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, Paris, 9 December 1948. *United Nations Treaty Collections*. Retrieved from: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtmsg_no=IV-1&chapter=4&clang=_en (accessed: 30.11.2023).
4. International Court of Justice, *Application Instituting Proceedings [Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 26 February 2022, Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-APP-01-00-BI.pdf> (accessed: 30.11.2023).
5. International Court of Justice, *Application Instituting Proceedings [Application of the International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism and of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 16 January 2017, Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/166/166-20170116-APP-01-00-EN.pdf>. (accessed: 30.11.2023).
6. International Court of Justice, *Current Judges ad hoc*. Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/current-judges-ad-hoc>. (accessed: 30.11.2023).
7. International Court of Justice, *Request for the indication of provisional measures [Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation)]*, Filed in the Registry of the Court on 26 February 2022, Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-WRI-01-00-EN.pdf> (accessed: 30.11.2023).
8. International Court of Justice, *Ukraine institutes proceedings against the Russian Federation and requests the Court to indicate provisional measures*, Press release No. 2022/4 of 27 February 2022. Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220227-PRE-01-00-EN.pdf> (accessed: 30.11.2023).
9. Milanovic M. Ukraine Files ICJ Claim against Russia. *EJIL:Talk! Blog of the European Journal of International Law*, 27.02.2022. Retrieved from: <https://www.ejiltalk.org/ukraine-files-icj-claim-against-russia/>. (accessed: 30.11.2023).
10. Rules of Court, 14 April 1978. Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/rules>. (accessed: 30.11.2023 p.).
11. Statute of the International Court of Justice, 26 June 1945. Retrieved from: <https://www.icj-cij.org/statute> (accessed: 30.11.2023).

Marusiak Oleksandr,

PhD in Law

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4113-0624>

ALLEGATIONS OF GENOCIDE CASE: LEGAL ANALYSIS OF UKRAINE'S APPLICATION TO INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

The article is devoted to the legal analysis of Ukraine's application of 26 February 2022 to the International Court of Justice to institute proceedings against the Russian Federation in a dispute concerning the interpretation, application, and fulfilment of the 1948 Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. The legal argumentation of Ukraine regarding the assertion that there is a dispute between it and Russia regarding the interpretation, application, and fulfilment of the Convention on Genocide based on the application of a systemic approach to Articles I, III and IX of this Convention has been considered. The falsity of Ukraine's accusations of acts of genocide in the Donetsk and Luhansk regions has been emphasized. It has been proven that Russia used a false accusation of genocide as a basis to justify its aggression against Ukraine. First, Russia recognized the so-called "Donetsk People's Republic" and "Luhansk People's Republic". Then, it launched a so-called "special military operation" against Ukraine to punish Ukraine for acts of genocide that did not actually occur and for preventing "alleged" genocide in the future. The article emphasizes that the dispute between Ukraine and Russia regarding the interpretation, application, and fulfilment of the Genocide Convention in the context of the allegations of genocide is the first case of its kind in the history of the International Court of Justice.

Key words: *the 1948 Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, Genocide Convention, genocide, allegations of genocide, International Court of Justice, a dispute relating to the interpretation, application, and fulfilment of international treaty, Ukraine, Russian Federation.*

Надіслано до редколегії 30.11.2023